

Afdeling Strategie en Ontwikkeling
Onderwerp onderzoek coffeeshopbeleid

Bezoekadres
Waagstraat 1

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

De leden van de raad van de
gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Wij zijn met het openbaar vervoer
bereikbaar, buslijnen 1, 2, 3, 5, 6,
11, 13, 16

Informatie over vertrektijden krijgt
u via 0900-92 92

In uw antwoord graag datum en
kenmerk vermelden.

Telefoon (050) 367 76 97 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk BD 11.2749257

Datum 29 SEP 2011 Uw brief van

Uw kenmerk

E-mailadres
div.bsd@groningen.nl

Website
www.groningen.nl

Geachte heer, mevrouw,

Bij brief van 10 januari 2011 informeerde ik u over de start van een onderzoek naar het Groninger coffeeshopbeleid. Dit onderzoek, in mijn opdracht uitgevoerd door Bureau Intraval, is onlangs afgerond. Het onderzoeksrapport treft u in de bijlage aan.

De onderzoeksopdracht kwam voort uit de wens vanuit het lokaal driehoeksoverleg om het functioneren van het coffeeshopbeleid te laten onderzoeken. Hierbij speelde een rol dat van een aantal coffeeshops in de stad, in het bijzonder het oostelijk deel van de binnenstad, veel overlast werd ervaren door omwonenden en nabij gevestigde ondernemers. Met het oog hierop is onder meer onderzocht welke beïnvloedingsmogelijkheden de gemeente Groningen heeft met betrekking tot de vestiging van coffeeshops en in hoeverre het wenselijk is van deze mogelijkheden gebruik te maken. Daarnaast is onderzocht in hoeverre sprake is van overlast in de omgeving van coffeeshops en wat de mogelijke gevolgen zijn van eventuele aanpassing van het coffeeshopbeleid. In dit verband is onder meer een overlastmeting verricht onder omwonenden. Ook is onderzocht in welke mate sprake is van drugstoerisme en in hoeverre het gedrag van drugstoeristen leidt tot overlast.

Middels deze brief wil ik u op de hoogte brengen van de hoofdconclusies van het onderzoek en de opties voor beleidsaanpassing die in het rapport naar voren komen. Vervolgens zal ik aangeven op welke wijze ik, samen met de betrokken ketenpartners, met de uitkomsten van het rapport aan de slag zal gaan.

Het onderzoek

De volgende onderzoeksvragen zijn geformuleerd:

1. In hoeverre is er sprake van (ervaren) overlast in de omgeving van coffeeshops?

2. Wat is de aard en omvang van het coffeeshopbezoek bij de 14 coffeeshops in Groningen? In welke mate is sprake van drugstoerisme en in hoeverre vertonen drugstoeristen overlastgevend gedrag?
3. Is het wenselijk om het lokale coffeeshopbeleid aan te passen en zo ja in welke zin? Wat zijn de mogelijkheden van aanpassing van het lokale coffeeshopbeleid en wat kunnen de gevolgen hiervan zijn?

In het onderzoek is tevens aandacht besteed aan de uitgangspunten die in het regeerakkoord van september 2010 zijn geformuleerd (m.n. de invoering van een clubpas, en het hanteren van een afstandscriterium 350 meter tot scholen).

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden zijn van december 2010 tot en met juni 2011 meerdere samenhangende activiteiten uitgevoerd, te weten: deskresearch; interviews met 'sleutelinformanten' (d.w.z. bestuurders en medewerkers van gemeente, politie en Openbaar Ministerie alsmede coffeeshopeigenaren en vertegenwoordigers van betrokken buurten); nagaan ervaringen gemeenten elders; tellingen coffeeshopbezoeken; enquêtes onder coffeeshopbezoekers; verzamelen van registratiegegevens bij politie en Meldpunt Overlast en Zorg; enquêtes onder omwonenden van coffeeshops.

De onderzoekers hebben de Groninger coffeeshops onderverdeeld in clusters. Het gaat om de volgende vier clusters van coffeeshops:

- Cluster 1 bestaat uit de coffeeshops die zijn gelegen aan de zuidoostelijke kant van de binnenstad, namelijk: Upper 10; The Glory; en The Happy.
- Cluster 2 bestaat uit coffeeshops in het centrum die niet of nauwelijks met de auto bereikbaar zijn, te weten: The Clown; Dees; en Dr. Anders.
- Cluster 3 bestaat uit coffeeshops die zijn gevestigd in woonwijken, namelijk: Taverne Oasis; De Stoker; en Rag-A-Muffin.
- Cluster 4 bestaat uit coffeeshops die zijn gevestigd in het overige deel van de binnenstad, te weten: De Vliegende Hollander; De Medley; De Driemaster; Metamorphose; en Reykjavik.

Conclusies

Hoofdconclusie functioneren lokaal coffeeshopbeleid

Het beeld ten aanzien van de effecten van het gevoerde beleid als geheel is overwegend positief. De geïnterviewde sleutelinformanten beoordelen het Groningse coffeeshopbeleid in het algemeen positief. Verder lijken de 14 coffeeshops in Groningen te voorzien in de lokale behoefte aan softdrugs, terwijl de overlast rondom de meeste coffeeshops gelijk is aan of iets hoger is dan tien jaren geleden (toen is het beleid voor het laatst geëvalueerd). Een aandachtspunt is de overlast bij de concentratie van coffeeshops in cluster 1. De onderzoekers wijzen er in dit verband op dat vanaf eind 2011 de Steentilstraat, tijdens openingstijden voor winkels, zal worden afgesloten voor auto's. Hierdoor zal volgens de onderzoekers de parkeer- en

verkeersoverlast (welke vorm van overlast het meest wordt ervaren) tijdens de openingstijden voor winkels afnemen.

De omvang van het drugstoerisme is met 4% beperkt te noemen.

Overlast

Gemiddeld zegt bijna de helft van de direct omwonenden van de 14 coffeeshops dat er wel eens sprake is van overlast in relatie tot coffeeshops, ongeacht of zij hiervan zelf hinder hebben ondervonden. Tien jaar geleden lag dit percentage nog op minder dan een vijfde. Wel is hierbij sprake van grote verschillen tussen de (clusters van) coffeeshops. In cluster 1 zegt ruim vier vijfde van de omwonenden dat overlast in relatie tot coffeeshops wel eens voorkomt, terwijl dit percentage bij de coffeeshops in de overige clusters in de buurt ligt van tien jaar geleden.

Wanneer specifiek wordt gevraagd naar de overlast die omwonenden persoonlijk ervaren in relatie tot coffeeshops dan wordt verkeer- en parkeeroverlast bij coffeeshops (44%) het meest genoemd, gevolgd door de volgende vormen van overlast: vervuiling van de straat door bezoekers (33%); overlast van ruziemakende of schreeuwende bezoekers (32%); overlast van samenscholende jongeren (27%); geluidsoverlast (28%); en stankoverlast (27%).

Rondom de coffeeshops in cluster 1 liggen alle coffeeshopgerelateerde vormen van overlast hoger dan rondom andere coffeeshops in de stad.

Slachtofferschap/onveiligheidsgevoelens/waardering buurt

Eén op de zeven ondervraagde omwonenden/ondernemers (hierna: respondenten) heeft aangegeven dat hij of zij in de 12 maanden voorafgaand aan het onderzoek slachtoffer is geweest van diefstal uit de woning of onderneming, terwijl een derde slachtoffer is geweest van vandalisme in de woon-/werk omgeving. Verder zegt één op de twintig van de respondenten in de afgelopen 12 maanden te zijn bedreigd; twee respondenten zijn slachtoffer geweest van mishandeling.

Het percentage bewoners dat slachtoffer is geweest van één van de vormen van criminaliteit in de buurt van een coffeeshop is zo goed als gelijk aan dat voor de gehele binnenstad. Wat betreft het slachtofferschap zijn tussen de verschillende clusters geen grote verschillen aangetroffen.

Het onveiligheidsgevoel van omwonenden van coffeeshops ligt iets hoger dan het onveiligheidsgevoel dat uit de leefbaarheidsenquête van de gemeente naar voren komt ten aanzien van alle omwonenden in het centrum (38% ten opzichte van 31%). Het percentage omwonenden dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt van de coffeeshops ligt in cluster 1 ongeveer twee keer zo hoog als dat van de omwonenden van coffeeshops elders in de stad. Verder zijn de omwonenden in cluster 1 meer ontevreden over wonen of werken in de buurt dan de geënquêteerden in de overige clusters.

De omwonenden van coffeeshops in Groningen waarderen hun woon-/werkomgeving gemiddeld met een 6,9, terwijl dit cijfer voor alle omwonenden in het centrum op 7,6 ligt.

Aard en omvang coffeeshopbezoek/mate van drugstoerisme

In totaal worden de 14 coffeeshops in Groningen dagelijks 6.700 keer bezocht. Ruim drie vijfde van de bezoekers komt te voet of met de fiets naar de coffeeshop, terwijl een kwart van de bezoekers de auto of de brommer/scooter als vervoermiddelen gebruikt. Bezoekers van de coffeeshops in cluster 1 komen vaker met de auto naar de coffeeshops, terwijl de coffeeshops in cluster 3 nauwelijks worden bezocht met de auto.

Ruim vier vijfde van de coffeeshopbezoekers is woonachtig in de stad Groningen. Minder dan een vijfde is woonachtig elders in Nederland, waarvan het overgrote deel uit de regio afkomstig is. Verder woont een klein deel (4%) van de bezoekers buiten Nederland (hiervan komt 2% uit Duitsland). Het softdrugstoerisme in Groningen is beperkt, hetgeen ook wordt onderschreven door de coffeeshopeigenaren.

Invoering afstandscriterium van 350 meter

In het regeerakkoord is een nieuw afstandscriterium vastgesteld met betrekking tot de vestiging van coffeeshops nabij scholen, te weten een afstand van 350 meter. Het precieze aantal coffeeshops dat in Groningen binnen de afstandsgrens van 350 meter gaat vallen is afhankelijk van de definitie die het kabinet voor scholen zal hanteren. Er lijkt te worden uitgegaan van scholen voor voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Hiervan uitgaande lijkt het nieuwe afstandscriterium, wanneer dit wordt omgezet in concrete wetgeving, voor één coffeeshop in Groningen consequenties te hebben.

Invoering Wietpas

58% van de Nederlandse coffeeshopbezoekers zegt zich bij invoering van de wietpas te laten registreren om hun softdrugs te blijven kopen bij een coffeeshop. Het overige deel (42%) van de Nederlandse coffeeshopbezoekers wenst zich niet te laten registreren en zegt dan op andere wijze aan hun softdrugs te zullen komen (via vrienden met een wietpas, via illegale verkooppunten in Nederland of via eigen kweek). 50% van de buitenlandse bezoekers zegt softdrugs via Nederlandse vrienden (met pas) te gaan kopen. 38% zal softdrugs bij illegale verkooppunten in eigen land kopen; 25% zal bij illegale verkooppunten in Nederland gaan kopen.

Aanbevelingen

Uit het onderzoek is gebleken dat rondom de concentratie in cluster 1 verhoudingsgewijs aanzienlijk meer overlast wordt ervaren. Met het oog op het reduceren van deze overlast benoemen de onderzoekers - samengevat - de volgende beleidsopties:

- Sluiting van één of meer coffeeshops; omdat het huidige aantal van 14 coffeeshops lijkt te voldoen, hebben de onderzoekers deze optie niet nader uitgewerkt;
- aanpassing van de vestigingscriteria waardoor bepaalde (overlastgevende) coffeeshops zich moeten hervestigen; een optie is het vestigen van één of meer coffeeshops in buitenwijken, of aan de rand van de stad; als optie wordt tevens genoemd het inrichten van een coffeeshopboulevard, waar naast coffeeshops ook aanverwante winkels, zoals growshops, zijn gevestigd;
- aanpassing van de vestigingscriteria alleen voor nieuw te vestigen coffeeshops, of - anders dan nu - het toestaan van overdracht van de huidige gedoogverklaring, met als voorwaarde dat voor overdracht de nieuwe vestigingscriteria gelden;
- het opnemen van additionele criteria in het beleid, naast of in plaats van aanpassing van de vestigingscriteria; als additionele criteria worden bijvoorbeeld genoemd:
 - het aanpassen van de openingstijden;
 - het stellen van nadere inrichtingseisen (bijv. rookruimten);
 - het opnemen van de verplichting tot het aanstellen van een toezichthouder/gastheer bij coffeeshops.

Vervolgstappen

Zoals gezegd verwachten de onderzoekers dat de parkeer- en verkeersoverlast in cluster 1 (veruit de grootste vorm van overlast) tijdens de openingstijden van winkels zal afnemen, als gevolg van de afsluiting van de Steentilstraat voor het autoverkeer, per eind 2011. Daarnaast is het onzeker wat de invloed van de ingebruikname van de parkeergarage aan het Damsterdiep zal zijn op de parkeer- en verkeersoverlast in cluster 1. Tevens is op dit moment onduidelijk op welke wijze invulling wordt gegeven aan de uitgangspunten in het regeerakkoord. Met name de definiëring van het begrip 'school' is voor de consequenties van het afstandscriterium van 350 meter van belang. Als het begrip 'school' breder moet worden opgevat dan scholen voor voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs, kan dat voor meer dan de genoemde coffeeshop consequenties hebben.

Het onderzoeksrapport van Bureau Intraval is besproken in het lokaal driehoeksoverleg. Gelet op de genoemde onzekerheden is in het driehoeksoverleg afgesproken om in dit stadium nog geen definitieve

beleidskeuzes te maken en eerst in ieder geval de gevolgen van afsluiting van de Steentilstraat af te wachten. Dat neemt niet weg dat al wel een werkgroep zal worden samengesteld, met daarin vertegenwoordigers van gemeente, politie en Openbaar Ministerie, waarin de wenselijkheid van mogelijke maatregelen nader wordt besproken en geïnventariseerd. Deze werkgroep zal vervolgens met concrete voorstellen aan de lokale driehoek komen over te nemen maatregelen. Ik zal uw raad op de hoogte houden van de ontwikkelingen op dit punt.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel,
burgemeester van Groningen